

31.3.2023

**Helsingin kaupunginmuseon lausunto koskien Yleisradion alueen
asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa**

HEL 2022-015218 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne / Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Yleisradion aluetta koskevasta, 20.2.2023 päivätystä asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma korvaa aiemman, 16.1.2018 päivätyn Ilmalan studiot nimisen suunnitelman. Suunnittelualueiden rajauksia sekä kaavamutoksen tavoitteita on tarkistettu. Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee Pasilan Ilmalassa sijaitsevaa Yleisradion aluetta ja eräitä siihen liittyviä tontteja sekä katualueita. Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa Yleisradion alueen pitkän aikavälin vaiheittainen kehittäminen ja alueen avaaminen yleiseen käyttöön. Aluetta kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena mm. asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen ja puistojen alueena. Aluetta koskee 4.8.2006 voimaan tullut asemakaavan muutos. Kyseisessä asemakaavassa on kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaina suojeltu Yleisradion vanha lähetyskeskus (1927-1929) ja TV-tuotantotalon studiotalo (1959-1965) merkinnällä sr-2.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteenä on viitesuunnitelmaluonnos Ilmalan mediakampus (L Arkkitehdit 1.3.2023). Kyseisessä luonnoksessa on kaksi eri vaihtoehtoa nykyisen YR- eli radio- ja televisio-toiminnan korttelialueen toiminnoista. Lähtökohtana molemmissa on alueelle sijoitettava uusi mediakeskus, jonka on tarkoitus palvella myös Ylen ulkopuolisia media-alan toimijoita studiotiloihin. Sen sijoituspaikaksi on esitetty nykyisen, asemakaavalla suojellun Studiotalon paikkaa. Asemakaavan muutoksella tutkitaan siis nykyisen studiotalon suojelumerkinnän poistamista ja siten talon purkamisen mahdollistamista. Muutoin alueelle suunnitellaan ainakin puistoa ja viherkatua, toimitiloja, asumista, päiväkotia ja mahdollisesti hotellia. Säilyvinä rakennuksina on esitetty vanha lähetyskeskus, Iso Paja vuodelta 1993 ja Pieni Paja vuodelta 2022 ja alueen maamerkinä toimiva linkkitorni. Toisessa vaihtoehdossa on lisäksi tutkittu Radiokadun varrella sijaitsevan Mediatalon eli entisen Radiotalon säilyttämistä. Molemmissa vaihtoehdoissa

31.3.2023

esitetään kuitenkin mittavaa purkamista. Studiotalon lisäksi purettaisiin Luova talo ja Lähetyskeskus sekä Ruokala- ja sosiaalirakennus.

Kaupunginmuseo pitää esillä olevan asemakaavan muutoksen tavoitteita Yleisradion käytössä olleen alueen avaamisesta ja alueen vehreyden lisäämisestä positiivisena. Erittäin merkittävää on myös Yleisradion toiminnan jatkuminen alueella, jonka identiteettiin se on voimakkaasti vaikuttanut jo lähes sadan vuoden ajan, voimakkaimmin kuitenkin 1960- ja 1970-luvulta lähtien. Edellisessä osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa vuonna 2018 kaupunginmuseo ei Yleisradion alueella tontin 17053/3 osalle esittänyt uusia suojelutavoitteita. Alueen käyttöön liittyvät tavoitteet ovat tämän jälkeen kuitenkin muuttuneet ja tarkentuneet myös siltä osin, mitä vaikutuksia niillä olisi kulttuuriympäristön vaalimiselle.

Kulttuuriympäristön vaalimisen ja kestävän kehityksen näkökulmasta esillä olevat suunnitelmat Yleisradion alueella vaikuttavat erityisen haastavilta Studiotalon asemakaavallisen suojelun purkamisen, uuden huomattavan kookkaan mediakeskuksen rakentamisen ja myös yleensä laajamittaisten purkamistavoitteiden vuoksi. Kestävän kehityksen näkökulmasta suunnitelmissa esitetty rakennusten käyttöiän päättymisen ja sitä automaattisesti seuraava rakennusten purkaminen on arveluttavaa. Rakennusten asianmukainen ylläpito ja korjaaminen ovat keskeisiä tekijöitä, joilla rakennuksen käytettävyyteen ja kestävyysvaikutetaan, ei pelkästään ikä. Kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ei ole kestävä, että rakennus suojellaan 15 vuodeksi, minkä jälkeen sen suojelu voidaan purkaa. Kaupunginmuseon tiedossa ei ole, että itse Studiotalossa olisi tapahtunut jotakin sellaista muutosta, mikä olisi johtanut sen arvojen olennaiseen heikkenemiseen ja siten suojelun purkamisen perustelemiseen. Studiotalon kohdalla onkin erittäin tärkeää, että kaavatyössä selkeästi tuodaan esiin syyt ja tekijät, jotka nyt on arvoitettu merkityksellisemmiksi kuin voimassa olevan asemakaavan suojelumääräys. Lisäksi kaupunginmuseo esittää huolensa niistä maisemallisista vaikutuksista, joita olisi suunnitelmassa esitetyn uuden mediakeskuksen kokoisella ja korkuisella uudisrakennuksella. Voimassa olevan asemakaavan laadinnan yhteydessä tavoitteeksi asetettiin Ilmalan vesilinnojen hallitsevan aseman säilyttäminen maisemassa. Tästä syystä asemakaavoissa on rajoituksia uudisrakennusten vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemiin liittyen. Kaupunginmuseo pitää vesilinnojen maisemallisen aseman vaalimista kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta edelleen tärkeänä.

Edellä mainittuun viitaten kaupunginmuseo pitää keskeisenä tavoitteena, että Yleisradion alueella toiminnan lisäksi säilyy myös toiminnan aiemmista vaiheista ja muodoista kertovia rakennuksia. Rakennuksiin

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

31.3.2023

voidaan tutkia myös uusia, niihin luontevasti sopivia käyttötarkoituksia. Rakennuksille ja rakenteille, joiden halutaan säilyvän, tulee antaa suojelumerkintä, riittävät suojelumääräykset ja käyttö, joka tukee näitä tavoitteita. Uusiksi säilytettäviksi ja suojeltaviksi kohteiksi kaupunginmuseo esittää alueen todellista maamerkkiä eli linkkitornia ja 1990-luvun toimitilarakentamisen merkkiteosta, arkkitehti Ilmo Valjakan suunnittelemaa Ison Pajan rakennusta. Myös erityisesti kestävän kehityksen näkökulmasta Radiotalon eli nykyisen Mediatalon säilyttäminen, tarvittaessa käyttötarkoitusta muuttamalla on tavoite, johon tulee pyrkiä. Suunnittelualueesta on mahdollista luoda monipuolinen ja -ilmeinen alue, jolle vanha Yleisradion historiasta kertova rakennuskanta ja alueella jatkuva toiminta antavat ainutlaatuisen luonteen.

Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa Yleisradion alueen asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö